

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Чернігівська політехніка»
Навчально-науковий інститут
природокористування та гуманітарних наук
Кафедра філософії і суспільних наук

Робоча програма
Філософія інформаційного суспільства (ВК23)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

(підпис)

Шакун Н.В.

(прізвище та ініціали)

«01» вересня 2025 р.

Розробник (-и): Шакун Н.В., зав. кафедри ФСН, к.ф.н., доцент
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь і вчене звання)

(підпис)

Робоча програма навчальної дисципліни обговорено на засіданні кафедри філософії і суспільних наук
(назва кафедри)

Протокол від «01» вересня 2025р. № 8

Узгоджено з гарантом освітньої програми:

(підпис)

Шакун Н.В.

(прізвище та ініціали)

1. Загальна інформація про дисципліну

Тип дисципліни	Вибіркова
Мова викладання	українська
Рік навчання та семестр	4 рік навчання / 7 семестр ОПП «Аналітика суспільно-політичних процесів», першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Викладач	Шакун Наталія Валеріївна, зав. кафедри філософії і суспільних наук, к.філос.н., доцент
Профайл викладача	https://dfss.stu.cn.ua/kafedra/komanda/komanda-shakun-n/
Контакти викладача	shakunn@stu.cn.ua

2. Анотація курсу. Дисципліна «Філософія інформаційного суспільства» є важливим компонентом підготовки здобувачів за спеціальністю 033 «Філософія», ОПП «Аналітика суспільно-політичних процесів», що відображено у її програмному змісті. Новітні інформаційні технології, штучний інтелект, інноваційні засоби комунікації породжують реальність нового типу – інформаційне суспільство. Філософське осмислення його онтологічних, епістеміологічних, соціально-політичних, моральних, культурно-освітніх засад є предметом дисципліни «Філософія інформаційного суспільства».

Знання філософії інформаційного суспільства є важливою складовою підготовки майбутнього фахівця-аналітика суспільно-політичних процесів. Навчальна дисципліна «Філософія інформаційного суспільства» належить до вибіркових дисциплін циклу професійної та практичної підготовки здобувачів вищої освіти, які навчаються за спеціальністю 033 «Філософія», освітньо-професійною програмою «Аналітика суспільно-політичних процесів».

Викладання цього курсу сприяє поглибленому вивченню здобувачами вищої освіти комплексу філософських та соціально-гуманітарних проблем, що виникають на етапі становлення інформаційного суспільства. Засвоєння дисципліни дозволить досягнути сутності інформаційного етапу суспільних перетворень, сформулювати уявлення про вплив інформаційних технологій на політичні, економічні, соціальні та культурні тенденції сучасної епохи

Об'єкт дисципліни – формування та перспективи розвитку інформаційного суспільства.

Предмет дисципліни – філософське осмислення історії, закономірностей, особливостей функціонування інформаційного суспільства як соціальної реальності нового типу, вплив інформаційно-комунікаційних технологій на світоглядні, соціальні, політичні, моральні, культурно-освітні виміри життєдіяльності соціуму.

Курс складається із двох модулів: «Філософсько-методологічні засади дослідження інформаційного суспільства», «Соціально-політичні, культурно-освітні, етичні проблеми інформаційного суспільства».

3. Мета та завдання курсу. Мета викладання навчальної дисципліни – поглиблене вивчення комплексу філософських та соціально-гуманітарних проблем, що виникають на етапі становлення інформаційного суспільства. Цілі дисципліни – формування цілісного уявлення про походження, основні етапи еволюції інформаційного суспільства; поглиблення і систематизація знань про основні поняття філософського осмислення соціальності; розширення знань про закономірності, тенденції і основні принципи розвитку соціальних явищ; розвиток, поглиблення і систематизація уявлень та знань про функціонування окремих соціальних інститутів в умовах сучасного (інформаційного) суспільства; вироблення цілісного погляду на нову соціокультурну реальність.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- досягнення сутності та порівняння основних етапів суспільних перетворень (аграрний – індустріальний – інформаційний);
- формування навичок критичного аналізу впливу інформаційних технологій на політичні, економічні, соціальні та культурні тенденції сучасної епохи;
- ознайомлення з майбутніх аналітиків суспільно-політичних процесів з основними філософськими ідеями, проблемами та концепціями, які пов'язані зі становленням інформаційного суспільства;
- формування уявлень про походження, основні етапи розвитку та тенденції еволюції інформаційного суспільства;
- сприяння виробленню власної світоглядної позиції в контексті формування інформаційного суспільства.

Під час вивчення дисципліни здобувач вищої освіти має набути або розширити загальні (ЗК) та спеціальні (фахові) (СК) компетентності, передбачені освітньою програмою:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.

ЗК3. Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК4. Здатність бути критичним і самокритичним.

СК2. Здатність виокремлювати специфіку філософського знання та змістові відмінності філософії від інших форм мислення.

СК7. Здатність аналізувати міркування та робити ґрунтовні смислові узагальнення,

висновки.

СК10. Здатність аналізувати та коментувати літературу з філософської, соціокультурної та загальнонаукової проблематики.

4. Результати навчання.

Здобувач має досягти або вдосконалити програмні результати навчання (ПРН) передбачені освітньою програмою:

ПРН8. Мати обізнаність у головних філософських методах і підходах, розуміти етико-практичну значущість філософського знання.

ПРН11. Вміти аналізувати міркування та робити ґрунтовні смислові узагальнення, висновки.

ПРН16. Вміти застосовувати загально-гуманітарні та філософські знання в різних сферах життєдіяльності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни ЗВО повинен **знати:**

- основні філософські підходи, концепції та методології дослідження інформаційного суспільства;

- сутність, ознаки та етапи становлення інформаційного суспільства у порівнянні з аграрним та індустріальним типами соціального розвитку;

- онтологічні, епістемологічні, соціально-політичні та культурні засади функціонування інформаційного суспільства;

- вплив інформаційно-комунікаційних технологій, цифрових медіа та штучного інтелекту на трансформацію соціальних інститутів і форм соціальної взаємодії;

- основні етичні, світоглядні та соціокультурні проблеми, що постають у контексті розвитку інформаційного суспільства;

- ключові тенденції та перспективи розвитку сучасного інформаційного суспільства в глобальному й національному вимірах.

ЗВО повинен **вміти:**

- аналізувати та інтерпретувати філософські тексти й концепції, присвячені проблематиці інформаційного суспільства;

- здійснювати критичний аналіз впливу інформаційних технологій на політичні, економічні, соціальні та культурні процеси;

- порівнювати різні моделі та етапи суспільного розвитку, аргументовано визначаючи їхні особливості та наслідки;

- застосовувати філософські та загально-гуманітарні знання для аналізу актуальних суспільно-політичних явищ інформаційної епохи;

- формулювати обґрунтовані висновки та узагальнення щодо тенденцій і перспектив розвитку інформаційного суспільства.

- виробляти та аргументовано відстоювати власну світоглядну позицію щодо викликів і проблем інформаційного суспільства.

5. Пререквізити. Передумовою для вивчення дисципліни є базові знання з дисциплін «Інформаційно-аналітична діяльність», «Онтологія, гносеологія і філософія свідомості», «Сучасна світова філософія», «Аналітика сучасних суспільно-політичних процесів».

6. Обсяг курсу.

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	20
Семінарські заняття	20
Самостійна робота	80
Всього кредитів	4 (120 год)

Форма проведення занять: лекційні, семінарські заняття, самостійна робота – з використанням системи дистанційного навчання Moodle, літератури, відеоматеріалів.

7. Тематика курсу.

Модуль 1 Філософсько-методологічні засади дослідження інформаційного суспільства

Тема 1. Предмет і завдання курсу

Філософія інформаційного суспільства – вчення про суспільство «третьої хвилі». Походження і значення терміну «інформаційне суспільство». Становлення поняття. «інформаційне суспільство» як філософської категорії в науковому обігу. Визначальні риси інформаційного суспільства.

Тема 2. Місце і роль філософії інформаційного суспільства в системі філософського знання

Зв'язок філософії інформаційного суспільства з гуманітарними й соціальними науками. Філософія інформаційного суспільства та соціальна філософія.

Тема 3. Теоретичні концепції інформаційного суспільства

Теоретичні концепції інформаційного суспільства: Деніела Белла. Йонезі Масуди, Елвіна Тоффлера, Мануеля Кастельса, Жана Бодріара, Ентоні Гідденса, Річарда Флориди. Основні моделі становлення інформаційного суспільства. Американська модель. Сінгапурська модель. Фінська модель.

Тема 4. Інформація і знання – ключовий ресурс інформаційного суспільства

Основні підходи до визначення понять «інформація» та «знання». Процеси інформатизації та комп'ютеризації, їхня роль у суспільному розвитку. Поняття комунікації. Інтернет як засіб масової комунікації. Інформаційно-комунікативна природа інформаційного суспільства.

Модуль 2. Соціально-політичні, культурно-освітні, етичні проблеми інформаційного суспільства

Тема 5. Особливості соціальної стратифікації та соціальної мобільності в інформаційному суспільстві

Суспільство як соціальна система. Великі соціальні групи як основний суб'єкт соціального розвитку. Інформаційна нерівність: визначення, причини та шляхи подолання. Інформаційна нерівність як новий різновид соціальної диференціації. Основні аспекти інформаційної нерівності. Креативний клас.

Тема 6. Політична влада в інформаційному суспільстві

Поняття влади та її трансформація в інформаційному суспільстві. Віртуалізація політики. Нові важелі влади в концепціях Д. Белла, М. Фуко, Е. Тоффлера, М. Кастельса. Проблема трансформації політичних режимів: доля демократії в інформаційному суспільстві. Поняття «електронний уряд» і «електронна демократія». Інформаційний вплив та інформаційні війни. Проблема трансформації політичних режимів: доля демократії в інформаційному суспільстві. Мережеві суспільні організації та їхня роль у розвитку демократії.

Тема 7. Інформатизація культури

Роль інформаційних і комп'ютерних технологій у розвитку культури. Сучасна інформаційна культура – продукт багатовікової еволюції людства, їхніх знань і діяльності. Докорінні зміни в системі комунікацій. Соціокультурна комунікація. Телевізійна комунікація. Комунікації в мережі Інтернет. Феномен медіакультури. «Екранна культура». Мозаїчний характер сучасної культури. Віртуальна реальність і відеоігри як феномени культури інформаційного суспільства. Інформатизація і мистецтво.

Тема 8. Людина в інформаційному суспільстві

Антропологічні виклики інформаційної цивілізації. Адаптація та соціалізація людини в інформаційному суспільстві. Ідентичність особистості в суспільстві інтернет-комунікацій. Маніпуляція свідомістю людини в системі віртуальної реальності. Інформаційна безпека і свобода особистості в умовах становлення інформаційного суспільства. Вплив інформаційно-комунікаційних технологій на антропосоціогенез.

Тема 9. Освіта в інформаційному суспільстві

Освіта як ключова цінність суспільств, заснованих на знаннях. Інформатизація освіти: технічний і культурний аспекти. Дистанційна освіта. Концепція безперервної освіти.

Індивідуалізація освіти. Доступність інформації. Здатність до самоосвіти. Розвиток самостійного навчання. Відкрита освіта: зміна парадигми.

Тема 10. Свобода інформації та приватність

Інформаційний тиск. Спостереження за особистістю. Технології ідентифікації. Загальний доступ до знань: етична вимога чи юридичне право. Комп'ютерна та інформаційна етика: основні проблеми та перспективи розвитку. Кіберетика. Інформаційне суспільство та нова глобальна етика.

Структура дисципліни

Назви змістових модулів і тем		Кількість годин			
		Всього	У тому числі		
			Лек.	Прак.	Сам. роб.
Змістовий модуль 1. Філософсько-методологічні засади дослідження інформаційного суспільства					
1	Предмет і завдання курсу	12	2	2	8
2	Місце і роль філософії інформаційного суспільства в системі філософського знання	12	2	2	8
3	Теоретичні концепції інформаційного суспільства	12	2	2	8
4	Інформація і знання – ключовий ресурс інформаційного суспільства	12	2	2	8
	Разом за змістовим модулем 1	48	8	8	32
Змістовий модуль 2. Соціально-політичні, культурно-освітні, етичні проблеми інформаційного суспільства					
5	Особливості соціальної стратифікації та соціальної мобільності в інформаційному суспільстві	12	2	2	8
6	Політична влада в інформаційному суспільстві	12	2	2	8
7	Інформатизація культури	12	2	2	8
8	Людина в інформаційному суспільстві	12	2	2	8
9	Освіта в інформаційному суспільстві	12	2	2	8
10	Свобода інформації та приватність	12	2	2	8
	Разом за змістовим модулем 2	72	12	12	48
	Всього годин	120	20	20	80

8. Система оцінювання та вимоги.

Загальна система оцінювання курсу	Оцінювання знань ЗВО здійснюється за 100-бальною шкалою з подальшим переведенням у національну шкалу (шкалу Університету) та шкалу ECTS, відповідно до «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Національного університету “Чернігівська політехніка”» https://stu.cn.ua/wp-content/stu-media/normobaza/normdoc/norm-osvitproces/polozhennya-pro-potochne-ta-pidsumkove-oczinyuvannya-znan-zdobuvachiv-vo.pdf. Система оцінювання знань з навчальної дисципліни включає поточний та семестровий контроль знань. ЗВО може набрати до 75% (75 балів) підсумкової оцінки за виконання протягом семестру всіх видів робіт і до 25% (25 балів) підсумкової оцінки на диференційованому заліку, які сумуються в загальну оцінку за курс. Поточний контроль проводиться шляхом спілкування із здобувачами вищої освіти під час лекцій, семінарських занять, усного та письмового опитувань здобувачів вищої освіти, оцінювання результатів неформальної освіти та виконання самостійної роботи. Семестровий контроль проводиться у формі диференційованого заліку відповідно до графіку навчального процесу згідно затвердженого розкладу. Для складання існують білети. Білети складаються з трьох питань (1 та 2 теоретичні питання – до 8 балів, 3 теоретичне питання – до 9 балів). У 7-8 (7-9) балів оцінюється відповідь на питання, яка є повною, її зміст відповідає сутності поставленого питання, (допускаючи при цьому 1-2 незначні помилки). 5-6 балів – відповідь правильна, послідовна, логічна, але ЗВО допускає у викладі окремі незначні пропуски фактичного матеріалу; 3-4 бали ЗВО володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, нечітко, а інколи й невірно формулює основні теоретичні положення; 1-2 бали ЗВО виявляє незнання більшої частини фактичного матеріалу; відповідь не розкриває поставлених запитань чи завдань; допускає грубі помилки; 0 балів – ставиться коли відповідь на питання є повністю неправильною. Оцінювання успішності ЗВО під час семестрового контролю вноситься у відомість успішності та навчальну картку здобувача вищої освіти в автоматизованій системі управління – АСУ «ВНЗ».
Семінарські (практичні) заняття	Усне опитування включає в себе опитування за будь-яким питанням, винесеним на семінарське заняття (за вибором викладача), відповідь на питання інших ЗВО, відповідь на питання для повторення (з тем, що було вивчено раніше). Максимальна кількість балів може бути виставлена ЗВО, підготовленим до відповідей на усі питання теми, включаючи питання винесені на самостійне опрацювання. За кожне виконане завдання здобувач вищої освіти отримує певну кількість балів з урахуванням максимальної кількості балів. Здобувач вищої освіти за роботу на семінарських заняттях змістовних модулів може отримати до 5 балів. Складові частини оцінки: відповідь на питання (виконання індивідуальних завдань) – до 4 балів; доповнення, запитання – до 1 балу; Загальна максимальна кількість балів за семінарські заняття – 50. Оцінюючи відповідь ЗВО, викладач керується такими критеріями:

	4 бали – ЗВО повністю підготовлений до заняття, вільно орієнтується в теоретичному матеріалі, демонструє глибоке розуміння теми, активно бере участь у дискусії, наводить власні приклади, аргументовано висловлює позицію, коректно використовує філософську термінологію. 3 бали – підготовка добра, відповіді в цілому правильні, але місцями неповні або поверхові. Є участь у дискусії, проте аргументація не завжди послідовна. Використання термінології переважно коректне. 2 бали – ЗВО ознайомився з темою, але демонструє лише загальне розуміння проблеми. Відповіді частково неповні або фрагментарні, активність на занятті помірна, аргументація слабка. 1 бал – недостатня підготовка до семінару, поверхнєве володіння матеріалом, участь у дискусії мінімальна або пасивна. Відповіді неточні, приклади відсутні. 0 балів – відвідування відсутнє, завдання не виконане.
Умови допуску до підсумкового контролю	До підсумкового семестрового контролю допускаються ЗВО, які виконали всі обов'язкові види робіт та мають підсумкову оцінку від 35 балів і більше. У випадку, якщо ЗВО протягом семестру не виконав у повному обсязі передбачених робочою програмою навчальної дисципліни всіх видів навчальної роботи, має більше 30% пропусків навчальних занять (без поважних причин) від загального обсягу аудиторних годин відповідної навчальної дисципліни або не набрав мінімально необхідну кількість балів (тобто кількість балів, яка сумарно з максимально можливою кількістю балів, які ЗВО може отримати під час семестрового контролю не дозволить отримати підсумкову оцінку «задовільно – Е, 60 балів»), (35 балів), то він не допускається до складання диференційованого заліку під час семестрового контролю, але має право ліквідувати академічну заборгованість. На ліквідацію академічної заборгованості виноситься весь обсяг теоретичного матеріалу, що передбачений робочою програмою навчальної дисципліни. Академічна заборгованість повинна бути ліквідована до атестації здобувача вищої освіти, а у випадку коли заборгованість виникла з дисципліни, знання, уміння та навички з якої, відповідно до структурно-логічної схеми підготовки фахівця, потрібні для вивчення навчальних дисциплін наступного семестру, то така заборгованість повинна бути ліквідована до початку нового семестру. Академічна заборгованість ліквідується здобувачами вищої освіти протягом наступних семестрів згідно з розкладами ліквідації академзаборгованості, що затверджуються директором ННІ за поданням відповідних кафедр. Результати ліквідації академзаборгованості відображаються в ліквідаційній відомості успішності.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Модуль за тематичним планом дисципліни та форма контролю	Кількість балів

Змістовий модуль 1. Філософсько-методологічні засади дослідження інформаційного суспільства		0...20
1	Предмет і завдання курсу	0...5
2	Місце і роль філософії інформаційного суспільства в системі філософського знання	0...5
3	Теоретичні концепції інформаційного суспільства	0...5
4	Інформація і знання – ключовий ресурс інформаційного суспільства	0...5
Змістовий модуль 2. Соціально-політичні, культурно-освітні, етичні проблеми інформаційного суспільства		0...30
5	Особливості соціальної стратифікації та соціальної мобільності в інформаційному суспільстві	0...5
6	Політична влада в інформаційному суспільстві	0...5
7	Інформатизація культури	0...5
8	Людина в інформаційному суспільстві	0...5
9	Освіта в інформаційному суспільстві	0...5
10	Свобода інформації та приватність	0...5
	Підсумковий тест	0...15
Кількість балів за результатами поточного контролю		0...75
Семестровий контроль (диференційований залік)		0...25
Разом		100

Шкала оцінювання результатів навчання

Оцінка в балах	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою (диференційований залік)	
		для екзамену (диференційованого заліку), курсового проєкту (роботи), практики, атестації	для заліку
90-100	A (відмінно)	відмінно	зараховано
82-89	B (дуже добре)	добре	
75-81	C (добре)		
66-74	D (задовільно)	задовільно	
60-65	E (достатньо)		
0-59	FX (незадовільно)	незадовільно з можливістю повторного складання	незараховано з можливістю повторного складання

9. Обладнання та програмне забезпечення. Для проведення лекційних та семінарських (практичних) занять можуть використовуватися мультимедійний проектор, ноутбук, система відеоконференцзв'язку Microsoft Teams (для дистанційного або змішаного навчання), навчальна платформа Moodle.

10. Політики курсу.

У випадку, якщо здобувач протягом семестру не виконав у повному обсязі всіх видів навчальної роботи, має невідпрацьовані семінарські заняття або не набрав мінімально необхідну

кількість балів (35), він не допускається до складання диференційованого заліку під час семестрового контролю, але має право ліквідувати академічну заборгованість у порядку, передбаченому [«Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів НУ «Чернігівська політехніка»»](#). Повторне складання диференційованого заліку з метою підвищення позитивної оцінки не дозволяється. У випадку повторного складання заліку всі набрані протягом семестру бали анулюються, а повторний диференційований залік складається у формі спілкування по питанням.

До загальної політики курсу відноситься дотримання принципів відвідування занять у відповідності до затвердженого розкладу, а також вільного відвідування лекційних занять для осіб, які отримали на це дозвіл відповідно до [«Порядку надання дозволу на вільне відвідування занять здобувачам вищої освіти НУ «Чернігівська політехніка»»](#). Запорукою успішного вивчення дисципліни є активність та залучення під час проведення семінарських/практичних та лекційних занять – відповіді на запитання викладача (як один з елементів поточного контролю), задавання питань для уточнення незрозумілих моментів, вирішення практичних завдань. Консультації відбуваються в аудиторіях університету у відповідності до затвердженого розкладу або ж особистих чи групових консультацій (через вбудований форум) на сторінці курсу в системі дистанційного навчання НУ «Чернігівська політехніка».

Політика користування ноутбуками / смартфонами

Прохання до здобувачів тримати смартфони переведеними у беззвучний режим протягом лекційних та семінарських (практичних) занять, так як дзвінки, переписки та спілкування у соціальних мережах відволікають від проведення занять як викладача, так й інших здобувачів. Ноутбуки, планшети та смартфони не можуть використовуватися в аудиторіях під час занять та під час проведення підсумкового контролю (за виключенням проходження тестового контролю в системі Moodle).

Політика заохочень та стягнень

За результатами навчальної, наукової або організаційної діяльності здобувачів вищої освіти за курсом їм можуть нараховуватися додаткові бали – до 10 балів, у залежності від вагомості досягнень. Види позанавчальної діяльності, за якими здобувачі вищої освіти заохочуються додатковою кількістю балів: участь у міжнародних проектах, наукові дослідження, тези, участь у науково-практичних конференціях, винаходи, патенти, авторські свідоцтва за напрямками курсу.

Політика академічної доброчесності

Академічна доброчесність повинна бути забезпечена під час проходження даного курсу, зокрема при виконанні контрольних (КР) (принципи описані у [Кодексі академічної доброчесності НУ «Чернігівська політехніка»](#)). Списування під час проміжного та підсумкового контролів, виконання практичних завдань на замовлення, підказки вважаються проявами академічної недоброчесності. Від усіх слухачів курсу очікується дотримання академічної доброчесності у зазначених вище моментах. До здобувачів вищої освіти, у яких було виявлено порушення академічної доброчесності, застосовуються різноманітні дисциплінарні заходи (включаючи повторне проходження певних етапів).

Правила перезарахування кредитів. Кредити, отримані в інших закладах вищої освіти, а також результати навчання у неформальній та/або інформальній освіті, можуть бути перезараховані викладачем у відповідності до положення [«Порядок визначення академічної різниці та перезарахування навчальних дисциплін у НУ «Чернігівська політехніка»»](#). Визнання результатів навчання у неформальній освіті розповсюджується на окремі змістові модулі (теми) навчальної дисципліни.

11. Рекомендована література.

1. Дзьобань О. П. Філософія інформаційних комунікацій : монографія. Х. : Майдан, 2012. 224 с.
2. Дзьобань О. П. Філософія інформаційного права: світоглядні й загальнотеоретичні засади : монографія. Х. : Майдан, 2013. 360 с.
3. Кириченко В.В. Особистість у сучасному інформаційному суспільстві : монографія. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2020. 245 с.
4. Кастельс М. Інформаційне суспільство та держава побуту. Фінська модель / М.Кастельс, П. Хіманен; пер. з англ. К.: Ваклер, 2006. 256 с.

5. Колодюк А.В. Теоретичне обґрунтування поняття та виникнення інформаційного суспільства // Борисфен. 2004. № 11. С. 18-19.

6. Критичне мислення та медіаграмотність у цифрову епоху: виклики та можливості для української освіти. / О. В. Лабенко, Н. В. Шакур, Т. П. Заїка. *Перспективи та інновації науки*. 2023. №12 (30). С. 331-346.

7. Прудникова О. В. Інформаційна культура в інформаційному суспільстві. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 7. Релігієзнавство. Культурологія. Філософія* : зб. наук. пр. / за заг. ред. В. П. Андрущенко. К. : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2013. Вип. 30 (43). С. 159-166.

8. Уолтер А. Інноватори. Як група хакерів, геніїв та гіків здійснила цифрову революцію / пер. з англ. К.: Наш формат, 2017. 488 с.

9. Філософія інформаційного суспільства. Методичні вказівки до семінарських занять та самостійної роботи для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 033 – Філософія, ОПП «Аналітика суспільно-політичних процесів» / Укл. доц. Шакур Н.В. Чернігів: НУ «Чернігівська політехніка», 2025 (ел. варіант).

10. Філософсько-правові засади розвитку інформаційного суспільства в Україні : монографія / наук. ред. М.В. Костицький. Київ: Логос, 2019. 346 с.

11. Шакур Н.В. Громадянська освіта як засіб протидії інформаційним війнам. *Розумовські зустрічі: збірник наукових праць* / Сіверський центр післядипломної освіти; Сіверський інститут регіональних досліджень. Чернігів: Сіверський центр післядипломної освіти, 2024. Вип. 11. 215 с. С. 99-107.

12. Шакур Н.В. Соціокультурні аспекти сучасних суспільних трансформацій / Н. В. Шакур. *Актуальні проблеми філософії та соціології*. 2023. № 44. С. 71-77.

13. Шакур Н.В. Філософія інформаційного суспільства як складова підготовки фахівців-аналітиків. // Стратегічні орієнтири сталого розвитку в Україні та світі: збірник тез доповідей III Міжнародної науково-практичної конференції молодих учених (м. Чернігів, 19 квітня 2024 р.). Чернігів : НУ «Чернігівська політехніка», 2024. 122 с. С.105-107.

14. Шмиголь М. Ф., Юшкевич Ю. С. Інформаційне суспільство в Україні: реальність та виклики. *Наукове пізнання: методологія та технологія*. 2023. 1(51). С. 4-9.

15. Штанько В.І., Бордюгова Т.Г. Інформаційне суспільство: соціально-філософські проблеми становлення: навч. посібн. Харків: ХНУРЕ, 2012. 172 с.

16. Baudrillard J. Consumption society. Myths and Structures. Sage Publicatoin, 2016. 221 p.

17. Gane N., Beer D. New Media: The Key Concepts. Oxford & New York: Berg, 2008.150 p.

18. Modern civil society in the era of informatization: postmodern worldview / O. Melnyk, N. Shakun, O. Herasymenko, A. Nitchenko, M. Olkhovyk, O. Kolievatov. *AD ALTA*. 2023. № 13/01/XXXII, Vol. 13, Issue Special issue. P. 41-48

19. Rayward W. Boyd. Information Revolutions, the Information Society, and the Future of the History of Information Science. *Article in Library Trends*. 2014. Vol. 10. P. 681-713.

20. Shapiro A.N. Political Philosophy of the Information Society. *NOEMA: Technologies& society*. 5 Sept., 2012.

Інформаційні ресурси.

1. Електронний ресурс НУ «Чернігівська політехніка». URL: <http://www.Library92@ukr.net>

2. Електронний архів НУ «Чернігівська політехніка» (IRChNUT) URL: http://library2.stu.cn.ua/resursi_biblioteki/elektronnij_arhiv_chntu/

3. Інститут філософії імені Г. С. Сковороди НАН України [Ел. ресурс] : / Інститут філософії імені С. Сковороди НАН України. – Електрон. текст. і відеодані. – URL: <https://filosof.com.ua/>

4. Національна бібліотека України імені Вернадського. URL: www.nbuv.gov.ua

5. Система дистанційного навчання НУ «Чернігівська політехніка». Курс «Філософія інформаційного суспільства». URL: <https://eln.stu.cn.ua/course/view.php?id=8699>